

Υγεία

Επαγγελματικές
ασθένειες
σελ. 2

Περιβάλλον

Ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία:
Τί πρέπει να προσέχουμε
σελ. 3

ΔΡΑΣΗ

για ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΘΗΝΑΣ • ΤΕΥΧΟΣ 47 • 4ος ΧΡΟΝΟΣ • ΑΠΡΙΛΗΣ 1996

ΟΙ ΤΡΕΜΛΕΣ ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΗΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ ΤΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Με αφορμή τη νόσο των «τρελλών αγελάδων» και το θόρυβο που ακολούθησε, ήρθε στο προσκήνιο το εξαιρετικά σοβαρό ζήτημα των βιοτεχνολογικών εφαρμογών, εν προκειμένω στον τομέα των τροφίμων.

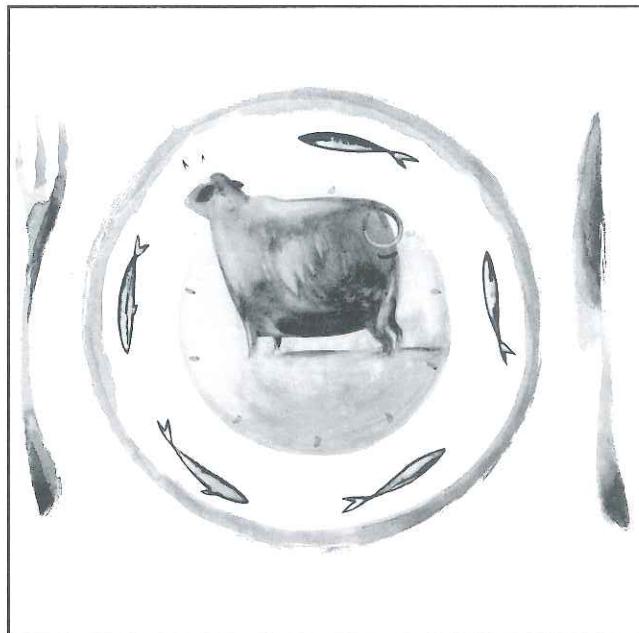
Αν αποσυνδέσουμε το θέμα από όλη τη παραφιλογία που αναπτύχθηκε, για το αν πράγματι η ασθένεια μεταδίδεται στον άνθρωπο, τα διάφορα παιχνίδια συμφερόντων ή τα αντίστοιχα πολιτικά, αν η ασθένεια των ζώων και μόνο, μεταδιδόμενη ή μη στον άνθρωπο, είναι απόρροια της αλλοίωσης των διατροφικών συνθετιών των ζώων και η μετατροπή τους από χορτοφάγα, τότε έχει χτυπήσει απειλητικά το πρώτο καμπανάκι.

Βρισκόμαστε δηλαδή μπροστά στην αντίδραση-εκδίκηση της φύσης με απρόβλεπτες συνέπεις και ίσως χωρίς θεραπεία.

Σκεφθείτε τώρα τι μπορεί να συμβεί με την άκρατη επιστημονική παρέμβαση σε πλήθος τροφίμων.

Μερικά παραδείγματα οι βιονικές ντομάτες, πατάτες, καλαμπόκι ή το εντομοκτόνο ρύζι (ρύζι δηλαδή που μέσα από γενετική παρέμβαση έχει αναπτύξει την ενδοτοξίνη που το κάνει άτρωτο στα ζιζάνια), ή βαμβάκι.

Από τη μια μεριά αυτού του είδους οι παρεμβάσεις είναι αναγκαίες, αφού η πληθυσμιακή έκρηξη είναι

και αυτή από μόνη της μια απειλή, από την άλλη όμως οι παρεμβάσεις στο γενετικό υλικό δεν ελέγχονται ως προς τις επιπτώσεις τους.

Υπάρχει διέξοδος;

Υπάρχει, μόνο στο πνεύμα του «παν μέτρον άριστον». Αναρωτιέται κανείς όμως αν υπάρχουν «ευήκοα ώτα» σ' αυτή την πανάρχαια σοφία, στην εποχή της απώλειας κάθε μέτρου.

Γιατί ναι, η βιοτεχνολογία χρεάζεται, αλλά με μέτρο και εξάντληση των υπαρκτών δυνατοτήτων πρόβλεψης των συνεπειών.

Όταν όμως τα επιτεύγματα της επιστήμης εμπορευματοποιούνται πριν

ακόμα βγουν από το εργαστήριο, τότε πολλά δεινά μας περιμένουν. Και δυστυχώς εκείνο που υπερισχύει είναι το εμπορικό, πολιτικό ή οποιοδήποτε άλλο συμφέρον, παρά το τι μπορεί ένα προϊόν να προκαλέσει στον άνθρωπο ή στο περιβάλλον.

Ο καταναλωτής δεν έχει γίνει ακόμη υπολογίσιμη οντότητα, για να αποτρέπει κάθε φορά την κερδοσκοπία σε βάρος του και εδώ χρειάζεται πολλή προσπάθεια.

Τα οικονομικά μεγέθη

Η εφαρμογή στην βιομηχανία των αποτελεσμάτων της επιστημονικής έρευνας στη γενετική μηχανική έχει οδηγήσει στην ανά-

πτυξη της «βιο-βιομηχανίας» σε πολλούς τομείς της οικονομίας.

Η βιοτεχνολογία χρησιμοποιείται κυρίως στις μεγάλες επιχειρήσεις στον τομέα της χημείας της υγείας του ανθρώπου, των ζώων και των φυτών.

Σύμφωνα με μελέτη του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος του Δουβλίνου τα ποσοστά των συνολικών αγορών που θα καλύπτονται από βιοτεχνολογικά προϊόντα το έτος 2000 θα έχουν ως εξής:

Όργανα μετρήσεων 50%
Τροφή 20%
Υγεία 18%
Γενικά 8%
χημικά 6,3%
Γεωργία 3,3%
Περιβάλλον 1,3%

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, από τα 50 δις ECU το έτος 2000 που θα καταναλώθουν στην αγορά περιβάλλοντος το 1 δις ECU θα καλύπτει η αγορά του ελέγχου της ρύπανσης του περιβάλλοντος με βιοτεχνολογικές μεθόδους.

Σε παγκόσμιο επίπεδο το έτος 2000 θα καταναλώνονται τα πιο κάτω ποσά στις αντίστοιχες αγορές βιοτεχνολογικών προϊόντων.

Όργανα μετρήσεων
2,8 δισ. ECU
Υγεία 23,9 δισ. ECU
Χημικά 14,6 δισ. ECU
Γεωργία 40,0 δισ. ECU
Περιβάλλον 2,0 δισ. ECU ■

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗ

ΠΡΟΣΟΧΗ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (Π.Ο.Υ / W.H.O) περίπου ο μισός πληθυσμός της Γης εκτίθεται σε κινδύνους κατά την εργασία του που μπορεί να είναι, φυσικής, χημικής, βιολογικής, Ψυχολογικής, ή εργονομικής φύσεως.

Τα 120 εκατομμύρια εργατικά αποχήματα που καταγράφονται κάθε χρόνο προέχουν 200.000 θανάτους. Οι θάνατοι αυτοί είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου, η ορατή δηλαδή πλευρά των κινδύνων που εκατομμύρια εργαζομένων αντιμετωπίζουν κάθε μέρα στη δουλειά τους.

Ωστόσο νέοι κίνδυνοι προστίθενται πριν εκλείψουν οι παλιοί. Η Π.Ο.Υ. εκτιμά ότι οι νέες περιπτώσεις παθήσεων που εμφανίζονται κάθε χρόνο κυμαίνονται από 100-150 εκατομμύρια. Οι ειδικοί έχουν εντοπίσει περίπου 100.000 χημικές ουσίες, 150 φυσικούς παράγοντες, 200 βιολογικούς και 20 εργονομικούς, σημαντικό αριθμό παραγόντων που προκαλούν στρες και ακόμη μία πλειάδα ψυχολογικών και κοινωνικών παραγόντων που μπορούν να θεωρηθούν εργασιακοί κίνδυνοι ικανοί να προκαλέσουν αποχήματα, ασθένειες, στρες ή να θέσουν γενικά σε κίνδυνο την υγεία και ευεξία των εργαζομένων.

Το πιο τραγικό από όλα είναι ότι πρέπει να περάσουν 80 χρόνια για να εκτιμήσουμε τις τοξικές ίδιοτητες των 80.000 περίπου ουσιών που χρησιμοποιούνται στην βιομηχανία σήμερα και τις 1000 περίπου νέες ουσίες που προστίθενται κάθε χρόνο.

Η πρόκληση καρκίνου από εργασιακή έκθεση είναι ιδιαίτερα ανησυχητική καθώς 1.000.000 εργαζόμενοι που έχουν προσβληθεί από την ασθένεια αυτή την αποδίδουν στις εργασιακές συνθήκες.

300-350 καρκινογόνοι παράγοντες, χημικοί, φυσικοί ή βιολογικοί, έχουν εντοπισθεί όπως το βενζόλιο, το χρώμιο, ο αμίαντος, οι νιτροσαμίνες, η υπεριώδης ακτινοβολία, η ιονίζουσα ακτινοβολία, οι αλφατοξίνες, κ.ά.

Οι πιο συνηθισμένες μορφές καρκίνου που μπορούν να προκαλέσουν είναι των πνευμόνων, του προστάτη, του δέρματος και των οστών.

Επαγγελματικές ασθένεις

ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ	ΝΟΣΟΙ ΕΚ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗΣ ΠΙΕΣΕΩΣ	ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΙΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΡΙΒΗΣ
Περιγραφή νόσου	<p>Κυματοειδής πυρετός, μεθ' ιδρώτων, άλγους, σπληνομεγαλίας, μονοπυρηνώσεως και λευκοπενίας, συνοδευόμενος ή μη υπό μιας των κατωτέρω εκδηλώσεων: αρθρίτιδες ορώδεις, ή πυωδεις, οστείτιδες, οστεοαρθρίτιδες, σπονδυλίτις. Ορχίτις, επιδιδυμίτις Βρογχίτις, πνευμονοπάθεια, πλευρίτις οροινώδης ή πυωδής. Αναιμία, πορφύρα, αιμορραγία, αδενοπάθεια. Νεφρίτις. Ενδοκαρδίτις, φλεβίτις, μηνιγγίκη αιτιδραστής, μηνιγγίτις, αραχνοειδίτις, μηνιγγοεγγεφαλίτις, μυελίτις, νευρίτις, οιζίτις. Ή εκ βρουκελλώσεως προέλευσης των ανωτέρω εκδηλώσεων αποδεικνύεται δια πτης βακτηριολογικής απομονώσες (BROUCELLA MELITENSISS-BROUCELLA ABORTUS BOVIS-BROUCELLA ABORTUS SUIS ή δια οροδιαγνωστικών μεθόδων).</p>	Αρθρίτις, οστεοαρθρίτις διαπιστούμεναι ακτινολογικώς, παραλύσεις.
Επιχειρίσεις - Εργασία	<p>Εργασία εκτελούμεναι εις σφαγεία, κρεοπωλεία, αλλαντοποίεια. Εργασίαι εκτελούμεναι εντός υπονόμων. Εργασίαι εκτελούμεναι εντός γαλακτοκομείων και τυροκομείων. Εργασία εκτελούμεναι εντός εργαστηρών. Εργασίαι εκθέτουσαι εις επαφήν μετά προσβεβλημένων ζώων απεκριμάτων πασχόντων κάπτων, αιγοειδών ή βοοειδών ή επαναγκάζουσαι εις εκμαεύσεις πασχόντων ζώων, αι οποίαι λαμβάνουν χώραν εντός βιομηχανικών επιχειρήσεων ή κτηνιατρέων.</p>	Οιαδήποτε εργασία εκτελουμένη εις περιβάλλον ημένης ατμοσφαιρικής πιεσεως, ιδιαιτερώς κατά το στάδιος της αποσυμπιεσεως (π.χ. δύται, σκαφανδρείς, σπογγαλιείς).
Χρόνος	<p>a) Ελάχιστος απασχολήσεως: Μέγιστος χρόνος από της διακοπής της απασχολήσεως 1 μήνα δι' οξείας περιπτώσεως, 6 μήνες δια χρονίας.</p>	<p>a) Ελάχιστος χρόνος απασχολήσεως: άνευ προσδιορισμού ως νόσος έχουσαι συνήθως την έννοιαν του ατυχήματος. b) Μέγιστος χρόνος από της διακοπής της απασχολήσεως</p>

Ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία: Τί πρέπει να προσέχουμε

- 1.a. Οι κεραίες ηλεκτρομαγνητικής (Η/Μ) εκπομπής πρέπει να τοποθετούνται μακριά από χώρους που παραμένουν άνθρωποι.
 - β. Για ισχείς εκπομπής μεγαλύτερες από 100 Watts οι κεραίες, εφόσον είναι δυνατό, πρέπει να τοποθετούνται 10 m πάνω από τους χώρους παραμονής ανθρώπων.
 - γ. Γραμμές μεταφοράς με υψηλά στάσιμα κύματα (SWR) πρέπει να οδεύουν μακριά από χώρους όπου παραμένουν άνθρωποι για μεγάλα διαστήματα.
 - 2.a. Για κεραίες εγκατεστημένες στο επίπεδο του εδάφους ή σε οχήματα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση τους για εκπομπή όταν κάποιος άνθρωπος είναι κοντά στην κεραία.
 - β. Βασικός κανόνας είναι να αποφεύγεται η εκπομπή όταν κάποιος άνθρωπος είναι πλησιέστερα από 1m από την κεραία του οχήματος που χρησιμοποιεί ισχύ 25 Watts στα VHF και 2 m για ισχύ 100 Watts.
 - γ. Για κατευθυνόμενες κεραίες και ισχύ εκπομπής μεγαλύτερη από 100 Watts να αποφεύγεται η εκπομπή όταν κάποιον άνθρωπος είναι σε απόσταση μικρότερη από 10 m από το μέτωπο της κεραίας.
 - 3.a. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται για εσωτερικές κεραίες εκπομπής ή κεραίες στη σοφίτα σπιτιού που σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να δημιουργούν σημαντικά Η/Μ πεδία.
 - β. Οι κεραίες αυτές πρέπει να τοποθετούνται όσο πιο μακριά από ανθρώπους είναι δυνατό, να χρησιμοποιείται χαμηλή ισχύς εκπομπής (10 Watts ή λιγότερο), και η διάρκεια των εκπομπών να είναι μικρή όταν κάποιος άνθρωπος μπορεί να βρίσκεται κοντά στη κεραία.
 4. Ποτέ να μην χρησιμοποιούνται ενισχυτές ισχύος εκπομπής ραδιοσυχνοτήτων που τους έχουν αφαιρεθεί τα μεταλλικά τους καλύμματα.
- η ανάχεια στην επόμενη ΔΡΑΣΗ
Πηγή: Electromagnetic Pollution, T545

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δέκα βασικές αρχές και ο ρόλος των συνδικάτων

Τα συνδικάτα έχουν ευκαιρίες να συμβάλουν στην ανάπτυξη ενός περιβαλλοντικά φιλικού τουρισμού σε πολλά επίπεδα.

Τα μέλη ίδιως των συνδικάτων του τομέα του τουρισμού μπορούν να αναπτύξουν μια πιο ενεργό δράση. Ένα παράδειγμα συμμετοχής μας έρχεται από την Ιταλία όπου τα συνδικάτα στήριξαν και συνέβαλαν στην δημιουργία ενός περιβαλλοντικού πάρκου στο Δέλτα του ποταμού Πό.

Το Παγκόσμιο Ταμείο για τη φύση (WWF) έχει διαμορφώσει ένα γενικό πλαίσιο αρχών σ' ότι αφορά στον περιβαλλοντικά συμβατό τουρισμό που μπορεί να αποτελέσει βάση για δράση προσαρμοσμένη στα δεδομένα κάθε περιοχής.

Το πλαίσιο αυτό έχει ως εξής:

1. Ορθολογική χρήση των πόρων

Η διατήρηση και η ορθολογική χρήση των πόρων - φυσικών, κοινωνικών και πολιτιστικών - είναι θεμελιώδης και μπορεί να διασφαλίσει την τουριστική δραστηριότητα μακροπρόθεσμα.

2. Μείωση της υπερκατανάλωσης και της ποσότητας των αποβλήτων

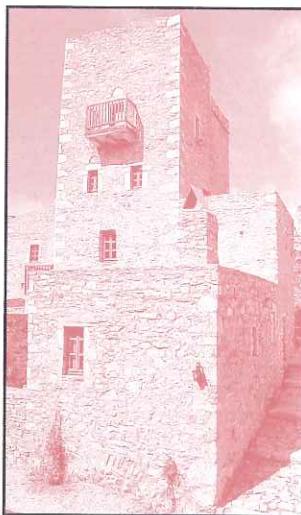
Έτσι αποφεύγονται τα κόστη αποκατάστασης βλαβών στο περιβάλλον και βελτιώνεται η ποιότητα του τουρισμού.

3. Διατήρηση της ποικιλότητας

Η διατήρηση και η προαγωγή της φυσικής, κοινωνικής και πολιτισμικής ποικιλότητας αποτελούν προϋποθέσεις για τον βιώσιμο τουρισμό.

4. Ένταξη του τουρισμού στο γενικότερο σχεδιασμό μιας περιοχής.

Εκεί όπου η τουριστική ανάπτυξη αποτελεί μέρος του ευρύτερου στρατηγικού σχεδιασμού και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις αντιμετωπίζονται, διασφαλίζεται και η βιωσιμότητα της

τουριστικής δραστηριότητας.

5. Υποστήριξη των τοπικών οικονομιών

Ο τουρισμός αποτελεί στήριγμα για τις τοπικές οικονομίες.

6. Συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών

Δεν τις ωφελεί μόνο αλλά και βελτιώνει την ποιότητα των τουριστικών υπηρεσιών.

7. Διαβούλευση με τους χρήστες και το κοινό ευρύτερα.

Είναι αναγκαία για την αποφυγή ενδεχομένων συγκρούσεων.

8. Εκπαίδευση του προσωπικού

Μέσω της εκπαίδευσης είναι δυνατή η εφαρμογή από το προσωπικό διαφόρων πρακτικών που βοηθούν στην βελτίωση του τουριστικού προϊόντος και την βελτίωση του περιβάλλοντος.

9. Υπεύθυνη τουριστική προβολή

Η προβολή του τουρισμού πρέπει να παρέχει υπεύθυνη πληροφόρηση για το φυσικό, το κοινωνικό και το πολιτιστικό περιβάλλον των τόπων προρισμού.

10. Έρευνα

Η έρευνα και η παρακολούθηση μέσω συλλογής και ανάλυσης στοιχείων είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Χρήσιμη εμπειρία

Τόσο τα συνδικάτα όσο και οι τουριστικές επιχειρήσεις έχουν συμφέρον, οι τόποι προρισμού τουριστών να διατηρηθούν όσο το δυνατό περισσότερο, και αυτό σημαίνει μέριμνα για το περιβάλλον.

Στην Ισπανία αρκετές παρακτικές περιοχές έγιναν λιγότερο ελκυστικές λόγω της υποβάθμισης και της ρύπανσης του περιβάλλοντος με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση των τουριστικών δραστηριοτήτων και την μείωση της απασχόλησης.

Τα συνδικάτα έχουν έναν επιπλέον λόγο να ενδιαφέρονται αφού η χρήση επικίνδυνων απορρυπαντικών ή επικίνδυνων υλικών κατασκείς απειλούν εξίσου την υγεία των εργαζομένων όσο και το περιβάλλον.

Στη Βενετία, η ρύπανση από ένα πετροχημικό εργοστάσιο στο Porto Maghera απειλούσε το μέλλον μιας όμορφης πόλης, την υγεία των εργαζομένων στο εργοστάσιο καθώς και των τουριστών. Τα συνδικάτα συνέβαλαν ενεργά στην αντιμετώπιση του προβλήματος.

Οι εταιρείες αερομεταφορών αρχίζουν να ενδιαφέρονται για την ποιότητα του περιβάλλοντος των τόπων προορισμού των τουριστών.

Ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι εγαζόμενοι στα αστικά κέντρα είναι αυτό του υποβαθμισμένου και ρυπασμένου περιβάλλοντος. Στο Yorkshire της Αγγλίας τα συνδικάτα συνέβαλαν στην διαμόρφωση μιας εγκαταλελειμένης βιομηχανικής περιοχής σε χώρο για τον ελεύθερο χρόνο και για εκπαίδευση.

Ημερίδα ΤΕΕ

«Η διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων»

5 Ιουνίου 1996, 9.00 πμ,
ΤΕΕ: Καραγεώργη Σερβίας 4, 5ος όροφος.

Οι θεματολογικές ενότητες της ημερίδας καλύπτουν τα πιο κάτω θέματα:

1. Η υπάρχουσα κατάσταση σε σχέση με τα επικίνδυνα απόβλητα (ποσότητες, σύνθεση, προέλευση κλπ).

2. Τρόποι διαχείρισης και διάθεσης των επικίνδυνων αποβλήτων.

3. Η ελληνική και ξένη εμπειρία.

4. Η νομοθεσία που διέπει τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων και οι προϋποθέσεις εφαργογής της.

Συμμετοχή ελεύθερη.

Πληροφορίες: τηλ. 3254591.

Υπεύθυνος Έκδοσης

Χρήστος

Πολυζωγόπουλος
Πρόεδρος ΕΚΑ

Την "ΔΡΑΣΗ"
επιμελούνται οι
υπεύθυνοι
των Τμημάτων
Περιβάλλοντος

Χριστίνα Θεοχάρη
Υγιεινής & Ασφάλειας

της Εργασίας

Χρήστος Χατζής

Τιμή Τεύχους Δρχ. 1

Διάθεση:

ΕΚΑ, Γ' Σεπτεμβρίου 48Β
104 33 ΑΘΗΝΑ

88 36 917, 88 41 818,
FAX: 88 39 271

Επιτρέπεται η χωρίς
άδεια αναδημοσίευση ή
αναπαραγωγή μέρους
του φυλλαδίου, με μόνη
υποχρέωση την
αναφορά της πηγής.

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ 1996

Στο πλαίσιο του εορτασμού της Εργατικής Πρωτομαγιάς 1996,

θα λειτουργήσει στο Πεδίο του Άρεως

έκθεση των Συνδικάτων που διοργανώνουν

η ΓΣΕΕ, η ΑΔΕΔΥ και το ΕΚΑ.

Στην έκθεση θα υπάρχουν περίπτερα του ΕΚΑ

και ένα από αυτά για το Περιβάλλον και την Υγιεινή & Ασφάλεια της Εργασίας.

Στο περίπτερο θα βρείτε τις εκδόσεις του ΕΚΑ, αφίσσες, τη «ΔΡΑΣΗ», κλπ.